

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 29. oktober 2019
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Maja Elkjær Tarpgård
Sagsnr.: 2019-0030-2779
Dok.: 1254325

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 25 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. oktober 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Morten Duus

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 25 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Kan ministeren bekræfte, at Politiets Efterretningstjeneste afviser at give historikere adgang til arkivmateriale fra årene 1933-45 med den begrundelse, at "det ville kunne afsløre tjenestens kapacitet og samarbejde med udenlandske partnere", sådan som det fremgår af historiker Morten Møllers udtalelser i artiklen "Richard, Kaj og de andre kommunistagenter kæmpede mod Hitler for at ændre hele verden", Information den 4. oktober 2019, og vil ministeren i givet fald tage skridt til, at der gives adgang til det pågældende arkivmateriale?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Politiets Efterretningstjeneste (PET), der har oplyst følgende:

”PET kan bekræfte, at PET har behandlet en anmodning om samtykke til, at rigsarkivaren kunne give Morten Møller tilladelse til at benytte nærmere angivet ikke umiddelbart tilgængeligt materiale fra Rigsarkivet, og at PET i den forbindelse har meddelt delvist samtykke til, at Rigsarkivet kunne give Morten Møller adgang til det ansøgte materiale.

Efter arkivlovens regler er arkivenheder, som er afleveret til Rigsarkivet, som udgangspunkt tilgængelige for offentligheden efter 20 år, jf. arkivlovens § 22, stk. 1. Der er imidlertid i medfør af arkivlovens § 27, stk. 2, den 19. december 2012 indgået en aftale mellem Justitsministeriet og Kulturministeriet, hvoraf fremgår, at arkivenheder, som PET siden den 1. januar 2011 har afleveret og fremover afleverer til Rigsarkivet, og som indeholder

- dokumenter med oplysninger, som kan føre til identificering af PET's humane kilder,
- dokumenter med oplysninger, som hidrører fra PET's udenlandske samarbejdspartnere, eller
- klassificerede dokumenter, som PET har modtaget fra andre myndigheder,

bliver tilgængelige, når arkivenhederne er 80 år gamle.

Hvis arkivaliernes tilgængelighedsfrist ikke er udløbet, er materialet ikke umiddelbart tilgængeligt, og der er som udgangspunkt ikke adgang til det. Det følger dog af arkivlovens § 30, stk. 1, at enhver kan søge om tilladelse til benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier. Rigsarkivaren kan i konkrete tilfælde meddele tilladelse til benyttelse af dokumenter og arkivenheder, som er afleveret til Rigsarkivet, inden udløb af

tilgængelighedsfristerne, jf. arkivlovens § 31. Tilladelse efter § 31 kræver samtykke fra den afleverende myndighed, hvis der for et dokument eller arkivenhed er fastsat en længere tilgængelighedsfrist efter § 27, jf. § 33, nr. 1, hvorfor Rigsarkivet anmoder PET om samtykke, når anmodninger vedrører arkivalier afleveret af PET.

Såfremt PET modtager en sådan anmodning om adgang til materiale omfattet af 80 års-reglen, gennemgår PET materialet fra Rigsarkivet. I det omfang der ikke indgår dokumenter som nævnt ovenfor, meddeler PET Rigsarkivet, at PET ingen indvendinger har imod adgang til materialet.

I forbindelse med Morten Møllers anmodning om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt materiale har PET forholdt sig til det ansøgte materiale. PET gav samtykke til adgang til størstedelen af materialet, men fandt også, at der ikke kunne samtykkes til adgang til flere af dokumenterne, bl.a. på grund af hensynet til samarbejdet med udenlandske samarbejdspartnere.

Det kan i den forbindelse mere generelt oplyses, at samarbejdet med udenlandske samarbejdspartnere er af væsentlig betydning for PET's virksomhed og bygger på den grundlæggende forudsætning, at PET indgår i samarbejdet med den fornødne fortrolighed. PET kan således ikke uden forudgående tilladelse afklassificere oplysninger fra andre myndigheder, herunder udenlandske samarbejdspartnere.”

2. Det er i sagens natur et grundvilkår for en efterretnings- og sikkerhedstjeneste som PET, at offentligheden i mange tilfælde ikke kan orienteres om PET's arbejde og materiale. Det gælder også, når den sag, der ønskes indsigt i, ligger længere tilbage i tid, hvilket er baggrunden for den såkaldte 80 års-regel.

PET bør imidlertid tilstræbe åbenhed, når det er muligt, og jeg noterer mig i den forbindelse, at PET efter det oplyste i den konkrete sag har meddelt samtykke til, at Rigsarkivet kunne give Morten Møller adgang til størstedelen af det ansøgte materiale.